

Osvrt na raspravu provedenu na okruglom stolu *Nastava stranih jezika struke na Sveučilištu u Zagrebu i sveučilištima Crne Gore*

Petra Barbarić

Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

pbarbari@ffzg.unizg.hr

DOI: <https://doi.org/10.17234/9789533790879.6>

U sklopu studijskog posjeta kolega s triju partnerskih sveučilišta, Univerziteta Crne Gore, Univerziteta Donja Gorica i Univerziteta Mediteran zagrebačkom Sveučilištu, Centar za strane jezike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu organizirao je 2. veljače 2022. u Vijećnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu okrugli stol kao središnji događaj posjeta, na kojem su nastavnici spomenutih sveučilišta razmijenili iskustva i perspektive koje vide u razvoju nastave stranih jezika struke. Na njemu je sudjelovalo devetero nastavnika s triju crnogorskih sveučilišta, nastavnice s Ekonomskog fakulteta, Fakulteta strojarstva i brodogradnje, Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta te nastavnice iz Centra za strane jezike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Kolege s Univerziteta Crne Gore izložili su dio rezultata istraživanja provedenog u okviru Erasmus+ projekta ReFlame (2019. – 2022.) koji nedvosmisleno upozoravaju na nužnost reforme i osnaživanja na području nastave stranih jezika struke, o čemu su se usaglasili i ostali sudionici okruglog stola. Uvođenje jednog stranog jezika kao obveznog predmeta na sve fakultete te ponuda bar još jednog kao izbornog prepoznato je kao nužnost u današnjem svijetu sveprisutne globalizacije, a vladanje stranim jezikom struke uvjet je pri većini zapošljavanja.

Kroz povijesni pregled uvođenja nastave stranih jezika struke i njezina razvoja na pojedinim sastavnicama sveučilišta došlo se do zajedničkog zaključka o važnosti kontinuiranog razvoja i usavršavanja kolegija stranih jezika koji se mijenjaju s Bolonjskim procesom, potrebama studenata i potražnjom na tržištima rada.

Razmjenjujući iskustva, zaključeno je da većina studenata jezika za akademske potrebe i studenata jezika struke smatra spomenute kolegije iznimno korisnima jer im pomažu u razvijanju stručnog vokabulara na određenom stranom jeziku, poboljšavaju komunikacijske kompetencije te daju bolju poziciju pri kasnijem zapošljavanju. To potvrđuju i mnogobrojne studentske ankete te istraživanja potreba i zadovoljstva studenata kolegijima stranih jezika, kao što je prikazano u već spomenutoj sveobuhvatnoj anketi studenata i zaposlenika crnogorskog sveučilišta i potencijalnih poslodavaca iz različitih gospodarskih područja trgovine, pomorstva, građevine, obrazovanja, bankarstva, informatičkog sektora, zdravstva itd. (<https://www.reflame.ucg.ac.me/dokumenta/>

status_quo_analysis_report.pdf - pristupljeno 25. 3. 2022.). S rezultatima istraživanja kolega s Univerziteta Crne Gore korespondiraju iskustva i ankete provedene na Sveučilištu u Zagrebu.

Istaknuta je korisnost i važnost poznavanja bar još jednog stranog jezika vezanog za struku, osim engleskog. Njemački, francuski, španjolski, talijanski i ruski navedeni su kao primjeri traženih jezika. Zaključak okruglog stola jest da globalna dominacija isključivo engleskog jezika nije pozitivan trend. Višekulturnost i višejezičnost bogatstvo su Europe i treba ih očuvati, a jedan je od načina i taj da se studentima nude i drugi jezici struke na njihovim sveučilištima i studijskim programima. Upravo zbog snažnih preporuka Bolonjskog procesa za poticanje višejezičnosti i učenje bar dvaju stranih jezika kroz cjelokupno školovanje te zbog usklađivanja sustava visokog obrazovanja diljem Europe zaključeno je da bi sveučilišta u svojim studijskim programima trebala nuditi i uvrstiti kolegije stranih jezika struke i jezika za akademske potrebe u obveznu (najmanje dva semestra) te dodatno fakultativnu ponudu (kroz sve godine studija) na svim svojim sastavnicama.

Rasprava se također dotakla činjenice da nastavnici često preispituju svoj rad, kako i zašto nešto poučavaju i način na koji to rade. Naime, nastavnici jezika struke trebaju se neprestano usavršavati, kontinuirano surađivati s kolegama iz struke i razmjenjivati dobre prakse te iskustava u nastavi. Nužno je da budu otvoreni novim načinima rada u nastavi i da se koriste inovativnim i drugačijim pristupima kako bi pronašli odgovarajuće metode za svoje studente u određenoj nastavnoj situaciji. Važno je biti kreativan i razvijati vlastite nastavne strategije, prilagođavati i modificirati metode poučavanja s obzirom na potrebe kolegija i studenata.

Nadalje, nastavnici jezika struke, osim izvrsnog poznavanja jezika koji poučavaju, često moraju usavršavati i svladavati područja struka koje su vezane za njihove kolegije, a za koja nemaju formalno obrazovanje. Istaknuto je kako se nastavnicima jezika struke rijetko ili uopće ne nudi specijalizirano obrazovanje te da postoji raskorak između stručnog znanja i kompetencija nastavnika jezika struke koje su povezane s poučavanjem u različitim disciplinama te stvarnih zahtjeva s kojima se suočavaju. Često su prepušteni sami sebi te moraju sami osmišljavati kolegije i kreirati nastavne materijale. Obrazovanje i usavršavanje svodi se na ono koje sami sebi omoguće. Bilo bi od neprocjenjive vrijednosti kada bi se nastavnicima jezika struke pružile mogućnosti pravog treninga u području jezika struke.

Vezano za spomenutu problematiku, kolegice s Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu podijelile su i opisale svoja iskustva iz projekta „TRIALs – poučavanje jezika struke u zemljama članicama europskog prostora visokog obrazovanja” (Teaching Languages for Specific Purposes (LSP) in the European Higher Education Area (EHEA) –TRIALs). Projekt se bavio profesionalnim razvojem nastavnika jezika struke radi poticanja primjene inovativnih praksi kao i razvojem neophodnih vještina i kompetencija sadašnjih i budućih nastavnika jezika struke u visokom obrazovanju na nacionalnoj i europskoj razini. Cilj projekta bio je osmisliti opći kurikulum i program za stručno usavršavanje nastavnika jezika struke koji će se temeljiti na rezultatima istraživanja provedenih u okviru projekta.

Razmjena dobrih iskustava s dvaju projekata Re-FLAME i TRIALs obogatila su rasprave na ovom okruglom stolu te su svi sudionici mogli detektirati neke zajedničke ciljeve, a to su primarno kontinuirani razvoj znanja i vještina kod nastavnika jezika struke koji će omogućiti inovativne prakse

poučavanja jezika struke na visokoškolskim ustanovama te razvoj kolegija s jasnim naglaskom na upotrebi suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija u nastavi jezika struke i hibridnom učenju i poučavanju.

U svjetlu zajedničkih uvida o važnosti razmjene iskustava i dobrih praksi nastavnika stranih jezika struke na osobnim, institucionalnim i međunarodnim razinama, jedan od najvažnijih zaključaka ovog okruglog stola jest nužnost promoviranja važnosti učenja jezika struke te održavanja međusobne kontinuirane komunikacije na svim navedenim razinama. Projekti poput ovdje spomenutih Re-FLAME-a i TRIALS-a, međunarodne konferencije vezane za struku te organiziranje okruglih stolova kao što je bio ovaj veliki su poticaj i potpora tim nastojanjima.

Radovi predstavljeni na okruglom stolu:

Radman, Vivijana. 2022. *Četiri desetljeća Centra za strane jezike Filozofskog fakulteta u Zagrebu*

Ćirić, Jasna; Matijević, Ana. 2022. *Strani jezik struke na Sveučilištu u Zagrebu – kratki pregled*

Pleše, Dubravka. 2022. *Položaj stranog jezika struke na RGN fakultetu*

Pandžić Kuliš, Drijenka. 2022. *Jezik struke na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*

Jelovčić, Ines. 2022. *Status Stranog jezika struke na Filozofskom fakultetu u Zagrebu*

Božović, Petar; Piletić, Deja. 2022. *Strani jezik struke na Univerzitetu Crne Gore*

Breka, Olinka. 2022. *Poučavanje jezika struke u zemljama članicama Europskog prostora visokog obrazovanja i Međunarodna zagrebačka zimska škola.*